

КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИСПИТ ЗА СТИЦАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ЗВАЊА
СЕРТИФИКОВАНИ РАЧУНОВОЂА
(ИСПИТНИ ТЕРМИН: НОВЕМБАР 2023. ГОДИНЕ)

ПРЕДМЕТ 6:
ПРИМЈЕНА УПРАВЉАЧКОГ РАЧУНОВОДСТВА

I – ТЕСТ ПИТАЊА

1. Финансијско рачуноводство укључује:

- a) обрачун и везивање примарних трошкова по мјестима настанка,
- b) обрачун трошкова по врстама,
- c) обрачун секундарних трошкова мјеста трошкова,
- d) обрачун годишњег званичног резултата предузећа као цјелине.

2. Метод укупних трошкова за билансирање резултата пословања:

- a) омогућава једноставно добијање податка о профитабилности појединачног производа,
- b) може да буде коришћен за краће обрачунске периоде,
- c) аутоматски се изводи из финансијског рачуноводства,
- d) уобичајено се користи за екстерно финансијско извјештавање.

3. Расходи у чијој основи стоје други циљеви осим производње и продаје учинака нису:

- a) трошкови,
- b) непословни расходи,
- c) пословни расходи,
- d) ванредни расходи.

4. Као мјерило осјетљивости остварења планираних резултата оперативни леверџ се израчунава као:

- a) однос контрибуционог резултата и прихода,
- b) однос контрибуционог резултата и пословног резултата,
- c) однос пословног резултата и контрибуционог резултата,
- d) однос бруто резултата и пословног резултата.

5. Генерално, буџети су важни, јер:

- a) промовишу координацију и комуникацију у оквиру организације,
- b) омогућавају да се оствари жељени пословни резултат,
- c) укидају могућност да се десе непредвиђени пословни догађаји,
- d) обезбјеђују критеријуме за мјерење остварења,

6. Каизен буџет:

- a) је буџет који се фокусира на планирање финансијских активности за будући период (обично 6 мјесеци),
- b) је буџет који се фокусира на припрему финансијских планова за будући период (обично 3 мјесеца),
- c) је буџет који се користи само у Јапану,
- d) је буџетски приступ који експлицитно укључује непрекидна побољшања у производњи током буџетског периода.

7. Могући узроци негативног одступања од вријенности у флексибилном буџету су:

- a) добављачи предузећа не испоручују инпуте уједначено високог квалитета,
- b) лош дизајн производа и процеса,
- c) неадекватна обука радне снаге,
- d) неодговарајући распоред задатака радне снаге.

8. У обрачуну трошкова и резултата по суперваријабилним трошковима, трошкови продатих учинака у билансу успјеха укључују:

- a) директне варијабилне трошкове,
- b) индиректне варијабилне трошкове,
- c) трошкове директног материјала,
- d) варијабилне непроизводне трошкове.

9. Начини смањења негативних аспеката употребе апсорпционог обрачуна су:

- a) пажљиво буџетирање и планирање залиха,
- b) нису потребни, јер апсорпциони обрачун нема негативних ефеката,
- c) коришћење краћих обрачунских периода,
- d) укључивање финансијских и нефинансијских мјера успјешности.

10. Приликом анализе одступања на приходима, одступање у количини продаје израчунава се на бази једначине:

- a) (стварна количина свих продатих производа – буџетска количина свих продатих производа) x проценат буџетског продајног микса x буџетски контрибуциони добитак по јединици
- b) (стварна количина свих продатих производа – буџетска количина свих продатих производа) x проценат буџетског продајног микса x стварни контрибуциони добитак по јединици,
- c) (стварна количина свих продатих производа – буџетска количина свих продатих производа) x проценат стварног продајног микса x буџетски контрибуциони добитак по јединици,
- d) стварна величина тржишта у јединицама x (стварна тржишно учешће – буџетско тржишно учешће) x буџетски контрибуциони добитак по условној јединици за буџетски микс.

11. Статички буџет представља:

- a) буџет који се заснива на непромијењеном износу стварних произведених количина
- b) буџет који се заснива на непромијењеном износу планираних оупута
- c) буџет који се заснива на планираном нивоу прихода
- d) буџет који се заснива на планираном нивоу варијабилних трошкова

12. Заокружите тачан одговор!

- a) У случају велике конкуренције предузеће има релативно велики утицај на цијене.
- b) У случају средње конкуренције пресудан фактор представљају цијене.
- c) У случају мале конкуренције купци не представљају релевантан фактор.
- d) У случају велике конкуренције доминантан фактор представљају трошкови.

13. Основне методе одређивања продајних цијена на дуги рок су:

- a) метода тржишта
- b) метода трошкови плус
- c) комбинована метода
- d) све од наведеног

14. Приступ трошкови плус примјењују предузећа која имају:

- a) хетероген производ
- b) велику конкуренцију и сличан производ
- c) диференциран производ
- d) купце који нису спремни сносити све трошкове производа

15. Предаторске цијене су:

- a) пракса одређивања различитих цијена за различите производе
- b) пракса договарања између више предузећа са циљем постизања већих цијена у односу на оне које би се оствариле на тржишту
- c) пракса снижавања цијена са циљем елиминисања конкуренције да би се након тога повећале цијене и остварила зарада
- d) пракса одређивања већих цијена када је потражња већа и мањих цијена када је потражња слабија

16. Међу понуђеним врстама трошкова изаберите врсту директног трошка:

- a) трошак амортизације по линеарној методи
- b) квартални бонуси
- c) трошак материјала израде
- d) расвјета на паркингу

17. ЦВП анализа пружа могућност анализирања реакција између:

- a) прихода, трошкова и добити усљед њихових осцилација
- b) прихода, прилива и добити усљед њихових осцилација
- c) расхода, одлива и губитка усљед њихових осцилација
- d) обима производње и добити усљед њихових осцилација

18. Анализа 4 одступања (производње-потрошње, ефикасности и обима производње за варијабилне и фиксне индиректне трошкове) **може бити редуцирана на:**

- a) анализу 3 одступања
- b) анализу 2 одступања
- c) анализу 5 одступања
- d) анализу 1 одступања

19. Одступање флексибилног буџета се састоји од два одступања:

- a) одступања у ефикасности и одступања у трошковима
- b) одступања у цијени и одступање у ефикасности
- c) одступања у приходима и одступање у расходима
- d) одступања у потрошњи и одступања у обиму производње

20. Саставни дијелови главног буџета су:

- a) оперативни и финансијски буџет
- b) оперативни буџет, финансијски и капитални буџет
- c) финансијски и капитални буџет
- d) оперативни буџет и капитални буџет

II - ЗАДАЦИ

Задатак број 1

Предузеће „А“ разматра могућност производње и продаје додатних 25.000 комада производа по цијени од 3 н.ј. по комаду, што је испод вриједности тренутне цијене коштања (3,17 н.ј./ком). Тренутни ниво активности од 70.000 комада готових производа је испод максималног степена искоришћења капацитета (100.000 комада) показује пословне резултате садржане у сљедећем извјештају:

Приход од продаје (4 КМ по комаду)	280.000 н.ј.
Директан материјал	105.000 н.ј.
Директан рад	84.000 н.ј.
Индиректни трошкови:	32.900 н.ј.
- контрола квалитета	7.000 н.ј.
- амортизација производне опреме	21.000 н.ј.
- осигурање	1.400 н.ј.
- закуп производне хале	3.500 н.ј.
Укупни трошкови	221.900 н.ј.
Пословни резултат (добитак)	58.100 н.ј.

Одлука неће утицати на индиректне трошкове.

РЈЕШЕЊЕ:

I) Диференцијални приходи двије разматране варијанте износе (одговор потврдити одговарајућом калкулацијом):

- a) 75.000 н.ј.
- b) 0,17 н.ј./ком.
- c) 1 н.ј./ком.
- d) 17.000 н.ј.

II) Диференцијални трошкови двије разматране варијанте износе (одговор потврдити одговарајућом калкулацијом):

- a) 37.500 н.ј.
- b) 30.000 н.ј.
- c) 67.500 н.ј.
- d) 32.000 н.ј.

III) Опортунитетни трошкови двије разматране варијанте износе (одговор потврдити одговарајућом калкулацијом):

- a) не постоје,
- b) 7.500 н.ј.
- c) 67.500 н.ј.
- d) 24.500 н.ј.

IV) Ирелевантне вриједности у овој анализи су (одговор потврдити одговарајућом калкулацијом):

- a) трошкови директног материјала за производњу 70.000 комада готових производа,
- b) приходи за продају 70.000 код готових производа,
- c) индиректни трошкови амортизације производне опреме,
- d) индиректни трошкови производне хале.

V) С обзиром на наведене претпоставке, може се закључити да су наведене врсте производних индиректних трошкова:

- a) контролабилни трошкови,
- b) ирелевантни трошкови,
- c) неизбјеживи трошкови,
- d) фиксни трошкови.

Провјера:

Задатак број 2

Предузеће производи три врсте фотоапарата: аналогне, дигиталне и професионалне. Аналогни се продају углавном домаћинствима, дигитални је напреднија верзија производа намијењена пословним људима, а професионални имају најбоље карактеристике и намијењени су професионалцима. Познати су буџетирани и стварни подаци за текућу годину:

Буџет	Аналогни	Дигитални	Професионални	УКУПНО
Продајна цијена по јединици	700	500	2.500	
Варијабилни трошкови по јединици	450	350	1.500	
Маржа доприноса по јединици	250	150	1.000	
Обим продаје	1400	200	400	2.000
Продајни микс (према обиму)	70	10	20	100
Маржа доприноса	350.000	30.000	400.000	780.000

Стварни резултати	Аналогни	Дигитални	Професионални	УКУПНО
Продајна цијена по јединици	650	425	1.850	
Варијабилни трошкови по јединици	350	300	1.350	
Маржа доприноса по јединици	300	125	500	
Обим продаје	1500	250	750	2.500
Продајни микс (према обиму)	60	10	30	100
Маржа доприноса	450.000	31.250	375.000	856.250

Израчунати све четири нивоа одступања:

- a) варијансу статичног буџета (4 бода),**
- b) варијансу флексибилног буџета и варијансу обима продаје (8 бодова),**
- c) варијансу продајног микса и варијансу количине продаје (8 бодова),**
- d) варијансу тржишног удјела, варијансу величине тржишта и укупну варијансу количине продаје (10 бодова)**

Напомена:

Предузеће је процијенило укупну тражњу на 16.000 јединица и своје тржишно учешће на 12,50%, међутим, стварна тражња је износила 25.000 јединица, па је стварно тржишно учешће 10% (2.500 / 25.000).

